

Lidice ve filmu

Vzdělávací cíl: Žáci prostřednictvím porovnání filmových ukázek popravky lidických mužů poznávají různé způsoby využití filmového střihu, práce s kamerou a využití zvuku. Uvažují, jaké skutečnosti mohou mít vliv na různá filmová zobrazení stejné historické události.

Klíčová slova: druhá světová válka, vzpomínková kultura, vztah k minulosti, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZHLÉDNUTÍ VIDEOUKÁZKY I (4 min.)

Zhlédnutí ukázky z filmu Sokolovo (režie Otakar Vávra, 1974).

Žáci získávají z popisky základní informace o vzniku filmu.

2 VYJÁDŘENÍ POCITŮ I (2 min.)

Zaznamenávání dojmů z ukázky do textového pole.

Žáci mohou ventilovat znepokojení, které ukázka vzbuzuje.

3 ZHLÉDNUTÍ VIDEOUKÁZKY II (2 min.)

Zhlédnutí ukázky z filmu Sokolovo (režie Otakar Vávra, 1974).

Žáci získávají z popisky základní informace o vzniku filmu.

4 VYJÁDŘENÍ POCITŮ II (2 min.)

Zaznamenávání dojmů z ukázky do textového pole.

Žáci mohou ventilovat znepokojení, které ukázka vzbuzuje.

5 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (5 min.)

Přiřazování charakteristik z nabídky k jednotlivým filmovým ukázkám pomocí přetahování.

Žáci třídí explicitně pojmenované a protichůdně vymezené kategorie, které souvisí s použitím filmového střihu, prací s kamerou a využitím zvuku v obou ukázkách.

6 INTERPRETACE PRAMENŮ (10 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy a komentářů uživatele filmové databáze odpovídají do textového pole na otázku: Jaké skutečnosti podle vás mohly ovlivnit zobrazení popravky lidických mužů?

Rozdíly mezi oběma ukázkami jsou dány více skutečnostmi. Zatímco první ukázka inscenuje lidické muže jako hrdiny, kteří zdůrazňují svou údajnou politickou identitu (výkřiky „ať žije Československo“, „ať žije KSČ“), ve druhé ukázce jsou představeni jako oběti bez potřeby vyjadřovat své politické postoje. V první ukázce jsou postoje mužů vzdorné, zaťatá pěst odkazuje k boji, v druhé ukázce jsou naopak postoje mužů smířené a vyjadřují spíše existenciální obavy ze smrti. Také motiv rukou je použit v jiné souvislosti, neodkazuje na konflikt, ale na soudržnost a potřebu sdílet poslední okamžiky života.

Žáci mohou v odpovědi využít informace z popisu filmů na slidech 1 a 3. Vodítkem jsou komentáře uživatele filmové databáze v galerii na slidu 6. Další informace o filmech mohou snadno dohledat na internetu.

Za velmi dobrou odpověď lze považovat takovou, která např. odkáže na odlišný záměr autorů ztvárnit popravené (jako hrdiny v historickém výpravném filmu v případě Sokolova, s důrazem na jejich civilnost či obyčejnost ve filmu Lidice).

Další možnosti zapojení do výuky:

Učiteli se nabízí možnost využít srovnání znázornění jedné historické události ve více filmech. Může navázat na postup zvolený v tomto cvičení a postupovat od rozboru filmové řeči k interpretaci skutečností, které vedly autory ke zvolenému zobrazení události. Velmi silně působí jako kontrast zobrazení vylovení spojeneckých vojáků v Normandii v červnu 1944 ve filmu *Nejdelší den* (režie Ken Annakin, Darryl F. Zanuck, 1962) a *Zachraňte vojína Ryana* (režie Steven Spielberg, 1998). Nebo může vyzvat žáky, aby sami přišli s ukázkami, ve kterých se objevují různá ztvárnění jediné události, případně historického jevu či života osobnosti. Zadání je možné blíže specifikovat. Např. dohledat obraz atentátu Reinharda Heydricha v moderním pojetí, které je určené zahraničnímu publiku (*Anthropoid*, režie Sean Ellis, 2016), případně stejný čin v černobílém provedení, sehraný tuzemskými herci (*Atentát*, režie Jiří Sequens st., 1964), či provedení, v němž je nejvíce pozornosti věnováno samotné situaci Heydricha těsně po atentátu (*Smrť hlav*, režie Cédric Jimenez, 2017).

Učitele zve k porovnávání rozličných filmových zpracování stejných událostí a jevů příručka Kamila Činátla a Jaroslava Pinkase ([Dějiny ve filmu. Film ve výuce dějepisu](#), Praha 2014).